

A mi történetünk (1)

Lekció: Ézs. 54.1-10/Textus: Ef. 2.1-10

2014. ápr. 6.

Az efézusi levél második fejezetében Pál apostol két nagy egységben Isten népe tagjainak a történetét mondja el. Mindkét szakasz követi egy történet alapstruktúráját: Kik voltunk? Mivé lettünk? Hogyan történt ez? Pál apostol először az Istennel való kapcsolatról beszél, majd pedig Isten népe tagjainak egymással való közösségét adja elénk. A történet mindkét fejezete a mi történetünk, de mindkét rész Jézus Krisztus története is. Ma az üdvösség történetének első, jövő héten a második oldalát vizsgáljuk.

Az első rész dióhéjban: halottak voltunk, de Isten életre keltett mérhetetlen szeretetéből. A második rész: távoliak, idegenek voltunk, de Isten saját családjába fogadott minket. Lássuk hát a „mi történetünk” első fejezetét: Honnan indultunk? Hová jutottunk? Miért történt mindez? Amilyen egyszerűnek tűnik ez első hallásra, annyira drámai valójában...

I. Honnan indultunk?

Az apostol kiindulópontja: „*halottak voltatok vétkeitek és bűneitek miatt.*” Mindjárt az első mondat elénk adja azt, hogy ez a történet nem könnyű és nem banális. Pál azt mondja, hogy minden ember *halott* a vétkek (tudatosan elkövetett lázadás, határátlépés), valamint a bűnök (céltevesztés, és így mulasztásos bűn) miatt. Gondold végig, akár kereszténynek, akár nem hívőnek tartod magadat: a keresztény történet, az üdvösség története szerint minden ember, legyen az kigyúrt testű és az egészségtől kicsattanó sportoló, szorgalmas tanuló, szaladgáló gyermek, szépsége teljében lévő nő, vagy éppen beteg és gyenge ember, lelkiileg megroppant személy... mind-mind halott. Lelki értelemben, azaz a lényé egy igenis fontos dimenziójában nem él. Egyetemesen és kivétel nélkül itt indul mindenki számára ez a történet. Isten szemszögéből nézve halott az ember, mert nem ismeri őt, pedig erre teremtette Isten. De őt nem érdekli Isten, nem vágyik a közelségére, nem szereti, nem ismeri a dicsőségét, nem beszél vele, nem hallgatja őt, számára Isten nem létezik. Azt mondja esetleg, hogy Isten halott; de Pál (a Biblia) szemszögéből nézve ő a halott. Ahogyan a halottnak nincs érzékelése többé, hogy felfogja az életet, hasonló módon az ember teljesen elveszett Istenre nézve. Tudom, hogy ez az indítás sokaknak felháborító; tudom, hogy eleve elutasítást kelt többekben. Legyünk mégis türelemmel, adjunk esélyt, hogy azt, ami ennyire nehezen befogadható, mégis meg akarjuk érteni. Az apostol folytatja az emberiség helyzetének leírását, és elmondja, hogy milyen erők állnak a vétkek és bűnök mögött; hogy miből táplálkozik mindez.

Három olyan erőről beszél, amelynek szolgátságában vagyunk a történet kiindulópontján. Az első, hogy egykor a „*világ életmódja*” szerint éltetek, vagy jártatok. Azaz a világ, a jelen kor berendezkedése határozza meg az embert, a maga értékeivel, gondolkodásmódjával, elfogadott és kialakult működésével, amely mind-mind Isten és az ő rendje figyelmen kívül hagyásával alakult. Számtalan dolgot normálisnak tartottunk – ami mégis bűn, mondja az apostol, de nem volt más esélyünk,

mert ilyen értelemben nem tehattünk mást, mint amiben élünk, amit magunkba szívunk, aminek részei vagyunk. A második erő, vagy hatalom, az ördög: „*igazodva a levegő birodalmának fejedelméhez, ahhoz a lélekhez, amely most az engedetlenség fiaiban működik.*” Azaz nemcsak egy Isten nélkül szerveződő, istentelenül alakot öltő kultúra, hanem mindenek mögött egy sötét, gonosz, romboló és életellenes szellemi erő is fogságban tartott. Pál fejdelemnek, uralkodónak nevezi, aki a levegő birodalmában, azaz lelki-szellemi valóságban (máshol az Efézusi levélben a „mennyei magasságokban”, vö. 6.12) lakozik. A bűnös életmód mögött tehát nem csak egy Istent nem ismerő kultúra (értékrend, viselkedési minták és sémák, stb.) áll, hanem létezik egy mindent átjáró lelkeség, spiritualitás is, amelynek feje a gonosz, amelyhez tartoznak azok az erők, uralmak és hatalmasságok, azaz démoni valóságok, amelyekről már esett szó (1.21: Krisztus mindezeknél feljebb emeltetett). De van egy harmadik oldal is, ez pedig az ember bukott természete: „*egykor mi is... követtük a test és az érzékek hajlamait.*” A test nem a fizikai test, hanem a bukott, öntörvényű, énközpontú emberi természet, ami mindent magának követel, mindent a saját szemszögéből lát, mindent a maga oldaláról néz és él meg. Ha kicsit is ismerjük magunkat, tudjuk, hogy ez is rabság: ki tudna ebből kilépni?

Ha még mindez nem lenne elég, Pál apostol egy utolsó gondolattal tetőzi be az ember halott voltának felmutatását: „*a harag fiai voltunk emberi természetünk szerint.*” Azaz halott voltunk nemcsak egy állapot volt vétkeink és bűneink miatt, amelyekből nem léphettünk ki, hiszen a világ, a gonosz és a bűnös természet rabjai voltunk, de végül Isten ítélete is: Isten haragját vonta magára minden ember. Isten szentsége és igazsága azzal jár, hogy ítéletet mond az ember felett; és az ítélet ugyanaz, mint az állapot: lelki halál. Itt indul a történetünk...

Tudom, számos ellenvetés, számos indulat feszül bennünk ezzel szemben. A mai ember egyik nagy kifogása úgy hangzik, hogy mit gondol az a Pál apostol – vagy inkább mit gondolnak a keresztények – hogy ilyet mernek állítani az emberekről? Ki ez az ember, kik ezek az emberek, akik így mernek ítélni mások felett? Erős indulattal reagálunk arra a feltételezett arroganciára, amit az ilyen kijelentések mögött vélünk. De figyelj arra, hogy Pál egyáltalán nem arrogáns, nem erőszakos, hiszen mindvégig úgy beszél, mint aki maga is innen indult: „*egykor mi is mindnyájan közöttük éltünk... a harag fiai voltunk...*” Igen, Pál radikális, nagyon kemény dolgokat mond, de nem húzza ebből ki magát. Nem dicsekszik, mint akinek semmi köze ehhez a kétségbeejtő helyzethez, nem hallgat, nem mismásol, hanem azt mondja: én is ebben voltam. Egy történet van, és ha már előbbre jutottunk ebben, akkor is tudjuk, hogy nem voltunk mások, nem voltunk különbek, és nem felejtettük el, honnan indultunk. Halottak voltunk...

De mindjárt itt a másik ellenvetés: miért kell ennyire sötét, pesszimista, kétségbeejtő képet festeni az emberről? Ennél azért csak jobb, nem? Ezek a „szerintetek halottak” mennyi jó, hasznos és szép dolgot tesznek a világban! Nem sokkal járhatóbb az az út, amelyet jószándékú, gyakran keresztény emberek is mondanak, hogy az ember alapvetően jó, a lényé legmélyén jó, és csak segíteni kell neki, hogy valahogyan oda le tudjon ázni? Ebbe még egy olyan Isten is beleférhet, aki segíti ezt; illetve ma azt mondanák, hogy mindegy, hogy kell ehhez Isten vagy nem, a lényeg, hogy valamilyen módon ezt a legmélyebben rejlő jót, szépet, hívjuk elő. Persze, van baj, de éppen az a feladatunk, hogy hívjuk elő a meglévő jót, és éppen az lehet a

reménységünk erre, hogy ott ez a jó. Minden humanista megközelítés erre épül. És érthető, hiszen ha ezt feladjuk, akkor mi marad? Semmi! Ha erre nem építhetünk, akkor teret adunk, felhatalmazást adunk az emberiségnek arra, hogy szörnyűségesebbnél szörnyűségesebb gazemberségeket hajtson végre? Persze itt vissza is lehet kérdezni: ha az ember képes milliószámra meggyilkolni a saját fajtáját, a saját testvérét – amint azt a XX. század történelme tanúsítja – akkor milyen jóról beszélhetünk? Ha egész népek beállnak a gyilkoló gépezetekbe, vagy csak tudomásul veszik azt, nincsen az ember menthetetlenül rabságban? Nem aktív a levegő fejedelme, nem megy az ember elvakultan saját vágyai, elképzelései után? Nem igazodik ahhoz, amit az éppen „aktuális korszellem” diktál? A vitát hosszan lehetne folytatni. De a Biblia egyértelmű: „*halottak voltatok vétkeitek és bűneitek miatt.*” Akármilyen ellenvetéseink, ellenérzéseink is legyenek e ponton, járjuk végig a történetet. Hiszen csak a történet vége fényében érthetjük meg a történet elejét. Lehet, hogy azt mondod, ez így nem lehetséges – de miért mondanád, mielőtt meggondoltad volna a történet végét? Miután láttuk, honnan indul a történetünk, az üdvösség története, lássuk, hova érkezik.

II. *Hová jutottunk?*

Amilyen radikálisan pesszimista a kezdet, annyira felfoghatatlanul dicsőséges a vég. Az emberről szóló mélység után Isten magasságaiba repít az apostol: „*de Isten...*” Igen, az ember halott, és szolga, és ítélet alatt van. Innen jöttünk mindannyian. DE ISTEN... ez a fordulópont emel fel, és nyit csodálatos perspektívát. Lássuk hát, mit tett Isten!

Ha halottak voltunk, most az halljuk: „*életre keltett Krisztussal együtt, és vele együtt feltámasztott.*” Ha szolgaságban voltunk, akkor most: „*a mennyeiek világába ültetett*” Jézus Krisztussal együtt. Az előző részben Pál Isten túlradó hatalmáról szólt, amellyel rajtunk munkálkodik. Azt mondta, ugyanazzal az erővel munkálkodik rajtunk, amellyel feltámasztotta Krisztust a halálból, és amellyel jobbjára ültette, feljebb minden hatalmasságnál és erőnél. Itt azonban tovább megy, és azt halljuk, hogy vele együtt mi is életre keltünk, vele együtt mi is a mennyeiek világába ültettünk. Ez a mi történetünk. Hogyan értsük ezt?

Ami Jézus Krisztussal történt, az velünk is megtörtént. Hiszen ahogy az apostol korábban írta, a keresztény ember az, aki Krisztusban van. Titokzatos, Szentlélek általi egyesülés, részesedés Jézus Krisztusban – ez a keresztény élet, a keresztény lét szíve. Ugyanakkor ez a keresztény gyülekezet csodája és dicsősége. Ha benne vagyunk, akkor, ha ő feltámadt - nem tudunk mit tenni, mi is feltámadtunk! Ha igaz, hogy a keresztény ember Krisztusban van, ez esetben, ha ő az Atya jobbjára ültetett, akkor – vele együtt – mi is oda, a mennyeiek világába kerültünk. Radikális, hogy mindannyian halottak voltunk a bűneinkben? Mennyivel radikálisabb, hogy mind életre keltünk és a mennyeiek világába ültettünk a Krisztussal együtt! Az apostol azonban ennél nem kisebbet állít.

Lehet, hogy azt mondod, hogy ez elég megfoghatatlan, hiszen itt vagyunk, nem a mennyben, élünk, nem vagyunk halottak, de feltámadásról szintén nem beszélhetünk – ezért amit Pál ír, fogalmazzunk finoman így, nem túl gyakorlati. De Pál apostol lelki-spirituális valóságról beszél, és kérlek, nem mondd azt, hogy a lelki-spirituális valóság

kevésbé fontos, vagy kevésbé valóságos, mint a fizikai, látható. Persze az igaz, hogy amíg valaki lelki szemei nem nyíltak meg erre, amíg valaki nem ismerte meg Jézus Krisztust, addig nem tud ehhez kapcsolódni. Addig ez valami homályos vallásos dolog neki. De hát éppen ezért mondta az apostol, hogy az ember Krisztus nélkül halott. Nem foghatja fel azt, amire nem született meg, ami számára ő nem él. Csak a történet végének oldaláról látod meg a történet elejét; csak miután Isten életre keltett Krisztussal, fogod fel, hogy előtte halott voltál. A halott nem tudja, hogy halott...

Ha életre keltünk Krisztussal, ha vele együtt feltámadtunk és a mennyek világába ültettünk, akkor ez azt jelenti, hogy – Martin-Lloyd Jones szavaival élve (<http://www.mljtrust.org/sermons/in-heavenly-places/>) – a keresztyén ember egyidejűleg két ember. Természetes ember és lelki ember, a régi ember és az új ember. Két természete van és két világban él. Egyrészt ugyanolyan, mint minden más ember. Ebben a világban él, e világ dolgaival foglalkozik, éppen úgy, mint bárki más. Ugyanúgy örül a jó dolgoknak, és ugyanúgy szomorkodik a rosszak felett, mint bárki más. Ismeri a bűnt, a kudarcot. Más, mint a többi ember? Nem! Másrészt, mégis különbözik, hiszen van egy új természete is. Krisztussal együtt életre kelt, és Krisztussal együtt a mennyek világába ültetett. Itt él, ebben a világban, mint bárki más; de ugyanakkor részese egy másik világnak, az eljövendőnek is. És ez nem pusztán hittétel a számára. Tudja, hogy ez az élet megszületett benne, nemcsak fejével, hanem a szívével, a lelkével, a bensőjével átélte, hogy valami új kezdődött. Kihat a mindennapjaira, a terveire, a konfliktusaira, arra, ahogy megéli mindazt, ami történik vele. Egy új valóság tört be az életébe, Krisztussal együtt feltámadt, él, és a mennyekhez tartozik. Látja, mi zajlik ebben a világban, részt vesz benne (elmegy szavazni...), de közben tudja, hogy ő egy másik világnak is a részese. Kettős állampolgár, aki számára ugyanúgy valóságos ez a világ, mint az a ma még láthatatlan valóság, amelybe őt Isten Krisztussal együtt helyezte. Itthon van ebben a világban, feladata van ebben a világban, de tudja, hogy ő az eljövendő, az Isten országa polgára, Isten örök uralmának a részese, ami egy nap az egész teremtett valóságra kiterjed. Ott vagyok, lelki értelemben, és itt vagyok, testileg. Mivel Krisztusban vagyok, annyira biztos, hogy odatartozom, mint amennyire biztos, hogy itt vagyok.

Jó-e ez neki? Azt kell mondanom, hogy van, amikor nem. Nem kellemes, nem könnyű, mert megfeszülsz a kettő között. Ha már ismered Krisztust, fáj a bűn, ami korábban nem fájt. Ha már ismered Krisztust, tudod, hogy mit veszítesz, ha mégsem követed. Ha mindent a mennyek spirituális valóságából nézel, az van, amikor megterheli a lelked. Persze, ugyanakkor óriási vigasztalás is, hatalmas felszabadulás is. Az életem el van rejtve Krisztusban, ezt senki és semmi nem veheti el. Hihetetlen erőket mozgósít ez a jelen életre nézve. De nem mindig jó, nem mindig könnyű. Ezért egy másik kérdést kell feltennünk: igaz-e ez? Igaz-e, hogy Krisztus nélkül halott az ember bűneiben, és Krisztusban Isten életre kelti és a mennyek világába ülteti? Ha az a kérdésed csak, hogy jó-e ez nekem, akkor abban a pillanatban ott fogod hagyni, amikor nehéz lesz. Ha nem csak azt tudod, hogy Krisztussal lenni jó, hanem azt is, hogy néha nehéz, de ez az igazság, ez a valóság, akkor is ragaszkodni fogsz hozzá, amikor vele együtt szenvedsz.

A történetünk tehát így néz ki: A halálból az életre, a rabságból a mennyek világába, az uralom helyére. Miért?

III. Miért történt mindez?

„De Isten...” – hallottuk. Majd így folytatódik: „gazdag lévén irgalomban, az ő nagy szeretetéért, amellyel minket szeretett, minket is, akik halottak voltunk a vétkek miatt életre keltett...” Később két másik kifejezést találunk: „hogy megmutassa... kegyelmének mérhetetlen gazdagságát irántunk való jóságából Jézus Krisztusban.” Miért történt mindez? Ha a mi oldalunkról nézzük, akkor azt kell mondani, fogalmunk sincs. Miért jött oda valaki hozzánk, akik halottak voltunk, hogy feltámasszon? Miért jött oda az, aki ellen vétkeztünk, és akinek ítéletét magunkra vontuk? Miért tette azt, hogy minden józan megfontolással szemben nem elfordul, magunkra hagy a világnak, az ördögnek, a saját bűnös természetünknek kitettségekben, hanem magához emel? A válasz: csak. Amikor azt hallod, hogy irgalma, kegyelme, szeretete, jósága mérhetetlen gazdagságából, akkor szeretném, ha felfognád, Isten oldaláról ez annyi, mintha azt mondaná: csak. Mert én ilyen vagyok. De mi a magyarázat? Hogyan lehetne a mélyére ásni, hogy miért tette; mit látott bennünk, hátha mégsem voltunk annyira halottak; csak szeretünk volna legalább szabadulni a rabságunkból? – Ne erőlködj, nincs más magyarázat: csak. Mérhetetlen szeretetéből, kegyelméből, irgalmából, jóságából, mert ő ilyen – de ha magadra nézel, nem tudsz semmit felsorolni.

Ez az isteni „csak”, ez a megmagyarázhatatlan, bosszantó, gyakran irritáló isteni szabadság és kezdeményezés a kegyelem. Kezded meglátni a mi történetünket? Halottak voltunk – de Isten életre keltett – szeretete, kegyelme gazdagságából. Azért, „hogy megmutassa... kegyelmének mérhetetlen gazdagságát irántunk...” Érted már, miért más ez a történet, mint a humanista történet? Ott az ember mutatkozik meg – itt Isten. Itt Istené minden szeretet és kegyelem, aki előtt csak leborulni lehet – ott Isten csak egy olyan valaki, aki besegít(het) az embernek, aki kissé meggazdagíthatja, megtámogathatja őt. Ott az ember a hős, aki büszke lehet magára, az eredményeire – itt Isten kizárólagos ajándékát látjuk, „hogy senki se dicsekedjék.” Itt „Isten alkotása vagyunk, akiket Jézus Krisztusban jócselekedetekre teremtett” - ott az ember végső értelemben önmaga ura marad. Abban a történetben kisebb helyreigazítás, kiigazítás történik, itt Isten aláhajló szeretetéből és kegyelméből minden újjá lesz. Ezért itt és most így kiálthatunk az Úrhoz és így magasztalhatjuk őt:

*„Támadj fel köszívemben,
Árassz el Szentlelkeddel!
Zúduljon sodró vízzel,
Lángoljon forró tűzzel!*

*Szabadításod hatalmával,
Mennyei trónod erejével,
Szavaid gazdag áradatával,
Dicsőséged fényével!*

*Támadj fel én bennem, vágyik rád a lelkem,
Téged zeng már szívem, féltőn szerető Isten!*